Biuletyn Europejski nr 1 (24)/ 2016*

SPIS TREŚCI

Informacje s. 2

Nowe akty prawne UE s. 4

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE s. 5

- Cudzoziemcy s. 5
- Swoboda przepływu towarów s. 5
- Swoboda świadczenia usług s. 6
- Podatki s. 6
- Cła s. 10
- Rolnictwo s. 11
- Polityka społeczna s. 12
- Ochrona zwierząt s. 13
- Prawo telekomunikacyjne s. 13

Orzecznictwo ETPC s. 14

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

- 10 grudnia 2015 r. KE oficjalnie wezwała m.in. Polskę (oraz Belgię, Cypr, Estonię, Grecję, Włochy, Luksemburg, Rumunię, Słowenię i Szwecję) do pełnego wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz. Urz. UE L 173 z 2014 r., s. 149-178). Termin transpozycji niektórych przepisów dyrektywy minął 3 lipca 2015 r.
- 10 grudnia 2015 r. obchodzono Europejski Dzień Prawnika, ustanowiony przez Radę Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE) w celu promowania idei państwa prawa i podstawowych wartości wymiaru sprawiedliwości oraz propagowania zawodu prawnika jako obrońcy praw człowieka, wspierającego budowę społeczeństwa obywatelskiego. Tegoroczny poświęcony był wolności słowa.
- 15 grudnia 2015 r. Komisja Europejska zaproponowała pakiet reform zakładający utworzenie europejskiej straży granicznej i przybrzeżnej, która będzie mogła interweniować w krytycznych sytuacjach, wprowadzenie systematycznych kontroli obywateli UE na granicach zewnętrznych Unii, jak również zmianę umocowania prawnego Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich UE (FRONTEX), której siedziba mieści się w Warszawie.
- 16 grudnia 2015 r. Komisja Europejska przyjęła nowy program współpracy transgranicznej „Interreg V-A Litwa-Polska" dysponujący budżetem wynoszącym 62 mln euro, z czego 53 mln euro pochodzi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, który obejmie następujące obszary: zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrody i kultury na potrzeby turystyki, mobilność zatrudnienia i pracowników, wspieranie włączenia społecznego, zwiększanie transgranicznej współpracy instytucji publicznych.
- 23 grudnia 2015 r. Rzecznik Generalna Juliane Kokott przedstawiła opinię w sprawie C-40/15 Minister Finansów przeciwko Aspiro SA, dawniej BRE Ubezpieczenia sp. z o.o. z pytania prejudycjalnego NSA w sprawie I FSK 1563/13 (postanowienie z dnia 19 listopada 2014 r.), proponując udzielenie przez TSUE na skierowane pytanie przez NSA następującej odpowiedzi: „Likwidacja szkód ze zdarzeń ubezpieczeniowych, prowadzona w imieniu i na rachunek ubezpieczyciela przez podmiot trzeci, który nie pozostaje w żadnym stosunku umownym z ubezpieczonym i którego działalność nie obejmuje wyszukiwania klientów i kontaktowania ich z ubezpieczycielem w celu zawarcia umów ubezpieczenia, nie wchodzi w zakres zwolnienia z art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112/WE".
- 24 grudnia 2015 r. opublikowano w Dzienniku Urzędowym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2015/2422 z dnia 16 grudnia 2015 r. zmieniające Protokół nr 3 w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (weszło w życie 25 grudnia 2015 r.) zwiększające liczbę sędziów jednego z trzech organów sądowych TSUE – Sądu Unii Europejskiej z dotychczasowych 28 do 56 sędziów od 1 września 2019 r. (po dwóch sędziów z każdego państwa

członkowskiego UE). Od 1 września 2016 r. dotychczasowa liczba zostania podniesiona do 47.

- 24 grudnia 2015 r. Minister Spraw Zagranicznych zwrócił się do organu doradczego Rady Europy - Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji Weneckiej) o opinię w sprawie ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. 2015 poz. 2217).
- 1 stycznia 2016 r. weszła w życie zmiana art. 47 Regulaminu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczący sposobu składania skargi do ETPC i podawania danych wnioskodawców i ich pełnomocników. Od wejścia w życie tej noweli zastosowanie do składania skarg znajduje formularz zamieszczony na stronie internetowej TSUE, które niezastosowanie będzie skutkowało odrzuceniem skargi.
- 1 stycznia 2016 r. prezydencję w Radzie Unii Europejskiej objęło Królestwo Niderlandów. Priorytety prezydencji koncentrować się mają na kwestiach migracji, bezpieczeństwa międzynarodowego (w tym ochrony granic i zwalczaniu terroryzmu).
- 1 stycznia 2016 r. przewodnictwo w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie objęła Republika Federalna Niemiec. Priorytetem niemieckiego przewodnictwa jest podjecie działań zmierzających do zakończenia konfliktu zbrojnego w Donbasie na Ukrainie oraz problematyka uchodźcza. 10 grudnia 2015 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o skierowaniu do TSUE skargi przeciwko Polsce w związku z utrzymującym się wysokim poziomem cząstek pyłu zawieszonego w powietrzu stanowiącym poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Decyzja jest następstwem dodatkowej uzasadnionej opinii, którą wystosowano do Polski w lutym 2015 r.
- 10 grudnia 2015 r. KE podjęła decyzję o skierowaniu skargi przeciwko Austrii, Finlandii, Niemiec i Polski do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z niedopełnieniem obowiązku prawidłowej transpozycji przepisów UE w sprawie praw jazdy – dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (przekształcenie) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 403 z 2006 r., s. 18-60, ze zm.). KE ustaliła, że Niemcy, Finlandia i Polska m.in. nie wydawały praw jazdy na wymagane okresy ważności ani nie zdefiniowały prawidłowo niektórych kategorii praw jazdy. Polska ponadto nie dokonała właściwej transpozycji przepisów dotyczących miejsca zamieszkania, w szczególności w odniesieniu do osób mieszkających kolejno w różnych państwach członkowskich.
- 10 grudnia 2015 r. KE skierowała do TSUE sprawę przeciwko Polsce w związku z brakiem transpozycji niektórych przepisów unijnych ustanawiających normy jakości i bezpieczeństwa dotyczące krwi ludzkiej: dyrektywy 2002/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. ustanawiająca normy jakości i bezpiecznego pobierania, testowania, przetwarzania, przechowywania i dystrybucji krwi ludzkiej i składników krwi oraz zmieniająca dyrektywę 2001/83/WE (Dz. Urz. UE L 33 z 2003 r., s. 30-40); dyrektywy Komisji 2004/33/WE z dnia 22 marca 2004 r. wykonująca dyrektywę 2002/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie niektórych wymagań technicznych dotyczących krwi i składników krwi (tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 91 z 2004 r., s. 25-39)

oraz dyrektywy Komisji 2005/61/WE z dnia 30 września 2005 r. wykonująca dyrektywę 2002/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie wymogów dotyczących śledzenia losów krwi oraz powiadamiania o poważnych, niepożądanych reakcjach i zdarzeniach (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 256 z 2005 r., s. 32-40). W przypadku dyrektyw 2002/98/WE oraz 2004/3/WE termin implementacji minął 8 lutego 2005 r., natomiast w przypadku dyrektywy 2005/61/WE termin ten minął 31 sierpnia 2006 r.

Nowe akty prawne UE

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz. Urz. UE L 343 z 29.12.2015, s. 558-893). Termin wejścia w życie: 18 stycznia 2016 r.

- Decyzja Rady (UE) 2015/2469 z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii, oraz tymczasowego stosowania Protokołu zmieniającego do Umowy między Wspólnotą Europejską a Republiką San Marino ustanawiającej środki równoważne środkom ustanowionym w dyrektywie Rady 2003/48/WE w sprawie opodatkowania dochodów z oszczędności w formie wypłacanych odsetek (Dz. Urz. UE L 346 z 31.12.2015, s. 1–2). Decyzja weszła w życie z dniem jej przyjęcia.

- Rozporządzenie Rady (UE) 2015/2448 z dnia 14 grudnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1388/2013 otwierające i ustalające sposób zarządzania autonomicznymi kontyngentami taryfowymi Unii na niektóre produkty rolne i przemysłowe. Rozporządzenie weszło w życie 30 grudnia 2015 r. (Dz. Urz. UE L 345, s. 1-10).

- Rozporządzenie Rady (UE) 2015/2449 z dnia 14 grudnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1387/2013 zawieszające cła autonomiczne wspólnej taryfy celnej na niektóre produkty rolne i przemysłowe (Dz. Urz. UE L 345, s. 11-213). Rozporządzenie weszło w życie 30 grudnia 2015 r.

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2015/2422 z dnia 16 grudnia 2015 r. zmieniające Protokół nr 3 w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 341, s. 14-17). Rozporządzenie weszło w życie 25 grudnia 2015 r.

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2424 z dnia 16 grudnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 207/2009 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego i rozporządzenie Komisji (WE) nr 2868/95 wykonujące rozporządzenie Rady (WE) nr 40/94 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 2869/95 w sprawie opłat na rzecz Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) (Dz. Urz. UE L 341 z 24.12.2015, s. 21–94). Termin wejścia w życie: 23 marca 2016 r.

- Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/2455 z dnia 21 grudnia 2015 r. dotyczące klasyfikacji niektórych towarów według Nomenklatury scalonej (Dz. Urz. UE L 339, s. 40-41). Termin wejścia w życie: 14 stycznia 2016 r.

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy.]

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie C-239/14 Abdoulaye Amadou Tall przeciwko Centre public d'action sociale de Huy

Odesłanie prejudycjalne - Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości - Dyrektywa 2005/85/WE - Minimalne normy dotyczące procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich - Artykuł 39 - Prawo do skutecznego środka prawnego - Wielokrotne wnioski o udzielenie azylu - Brak skutku zawieszającego skargi na decyzję właściwego organu krajowego o pozostawieniu bez rozpatrzenia kolejnego wniosku o udzielenie azylu - Ochrona socjalna - Karta praw podstawowych Unii Europejskiej - Artykuł 19 ust. 2 - Artykuł 47.

*) Artykuł 39 dyrektywy Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich w związku z art. 19 ust. 2 i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie ustawodawstwu krajowemu, które nie nadaje skutku zawieszającego środkowi odwoławczemu wniesionemu od decyzji, takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, o pozostawieniu bez rozpatrzenia kolejnego wniosku o udzielenie azylu.

Swoboda przepływu towarów

Wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie C-402/14 Viamar - Elliniki Aftokiniton kai Genikon Epicheiriseon AE przeciwko Elliniko Dimosio

Odesłanie prejudycjalne - Swoboda przepływu towarów - Przepisy podatkowe - Podatki wewnętrzne - Cła o charakterze fiskalnym - Opłaty o skutku równoważnym - Brak formalności przy przekraczaniu granic - Artykuł 30 TFUE - Artykuł 110 TFUE - Dyrektywa 92/12/EWG - Artykuł 3 ust. 3: - Dyrektywa 2008/118/WE. - Artykuł 1 ust. 3: - Brak transpozycji do prawa krajowego - Bezpośredni skutek - Pobór opłat od pojazdów samochodowych w chwili ich przywozu na terytorium państwa członkowskiego - Opłata związana z rejestracją i ewentualnym dopuszczeniem pojazdu do ruchu - Odmowa zwrotu opłaty w przypadku braku rejestracji pojazdu.

*) Artykuł 1 ust. 3 dyrektywy Rady 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, uchylającej dyrektywę

92/12/EWG, należy interpretować w ten sposób, że spełnia on warunki bezpośredniej skuteczności umożliwiającej jednostkom powołanie się na ten przepis przed sądem odsyłającym w sporze pomiędzy nimi a państwem członkowskim.

*) Artykuł 30 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie praktyce państwa członkowskiego takiej jak praktyka omawiana w postępowaniu głównym, w ramach której opłata rejestracyjna pobierana przy przywozie pojazdów samochodowych pochodzących z innych państw członkowskich nie podlega zwrotowi, pomimo że pojazdy, o których mowa, nie zostały w ogóle zarejestrowane w tym państwie członkowskim i zostały ponownie wywiezione do innego państwa członkowskiego.

Swoboda świadczenia usług

Wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie C-342/14 X-Steuerberatungsgesellschaft przeciwko Finanzamt Hannover-Nord

Odesłanie prejudycjalne - Uznawanie kwalifikacji zawodowych - Dyrektywa 2005/36/WE - Artykuł 5 - Swoboda świadczenia usług - Dyrektywa 2006/123/WE - Artykuł 16 i art. 17 pkt 6 - Artykuł 56 TFUE - Spółka doradztwa podatkowego mającą siedzibę w państwie członkowskim i świadcząca usługi w innym państwie członkowskim - Przepisy państwa członkowskiego wymagające rejestracji i uznania spółek doradztwa podatkowego.

*) Artykuł 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby przepisy państwa członkowskiego, w których zdefiniowano warunki dostępu do działalności polegającej na świadczeniu zawodowej pomocy w sprawach podatkowych, ograniczały swobodne świadczenie usług przez spółkę doradztwa podatkowego – utworzoną zgodnie z prawodawstwem innego państwa członkowskiego, w którym spółka ta ma siedzibę – która to spółka sporządza w tym ostatnim państwie członkowskim, w którym działalność doradztwa podatkowego nie jest regulowana, deklarację podatkową dla usługobiorcy w tym pierwszym państwie członkowskim i przekazuje ją administracji podatkowej tego państwa, bez stosownego uznania i należytego uwzględnienia kwalifikacji nabytych w innych państwach członkowskich przez wspomnianą spółkę lub przez osoby fizyczne, które świadczą w imieniu tej spółki usługi polegające na zawodowej pomocy w sprawach podatkowych.

Podatki

Wyrok Trybunału z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie C-595/13 Staatssecretaris van Financiën przeciwko Fiscale Eenheid X NV cs

Odesłanie prejudycjalne - Szósta dyrektywa VAT - Zwolnienia - Artykuł 13 część B lit. d) pkt 6 - Specjalne fundusze inwestycyjne - Pojęcie - Inwestycje w nieruchomości - Zarządzanie specjalnymi funduszami inwestycyjnymi - Pojęcie - Faktyczne zarządzanie nieruchomością.

*) Artykuł 13 część B lit. d) pkt 6 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, zmienionej dyrektywą Rady 91/680/EWG

z dnia 16 grudnia 1991 r., należy interpretować w ten sposób, że spółki inwestycyjne takie jak spółki będące przedmiotem postępowania głównego, w których kapitał jest gromadzony przez wielu inwestorów, którzy ponoszą ryzyko związane z zarządzaniem zgromadzonymi w nich aktywami z zamiarem nabycia, posiadania, zarządzania i sprzedaży nieruchomości w celu osiągnięcia z tego zysku, który zostanie podzielony pomiędzy wszystkich uczestników w formie dywidendy, a ci ostatni także osiągają korzyść ze względu na wzrost wartości ich udziałów, mogą być uważane za „specjalne fundusze inwestycyjne" w rozumieniu tego przepisu, pod warunkiem że dane państwo członkowskie poddało te spółki szczególnemu nadzorowi państwowemu.

*) Artykuł 13 część B lit. d) pkt 6 szóstej dyrektywy 77/388 należy interpretować w ten sposób, że zawarte w tym przepisie pojęcie „zarządzania" nie obejmuje faktycznej eksploatacji nieruchomości specjalnego funduszu inwestycyjnego.

Wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 2015 r w sprawie C-419/14 WebMindLicenses Kft. przeciwko Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vám Főigazgatóság

Odesłanie prejudycjalne - Podatek od wartości dodanej - Dyrektywa 2006/112/WE - Artykuły 2, 24, 43, 250 i 273 - Miejsce świadczenia usług świadczonych drogą elektroniczną - Określenie tego miejsca za pomocą sztucznej konstrukcji w oderwaniu od rzeczywistości gospodarczej - Nadużycie prawa - Rozporządzenie (UE) nr 904/2010 - Karta praw podstawowych Unii Europejskiej - Artykuły 7, 8, 41, 47, 48, art. 51 ust. 1, art. 52 ust. 1 i 3 - Prawo do obrony - Prawo do bycia wysłuchanym - Wykorzystanie przez organ podatkowy dowodów uzyskanych w ramach równolegle prowadzonego i niezakończonego postępowania karnego bez wiedzy podatnika - Przechwytywanie przekazów telekomunikacyjnych oraz przejęcie korespondencji elektronicznej.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że – w celu dokonania oceny, czy w okolicznościach takich jak w sprawie rozstrzyganej w postępowaniu głównym umowa licencyjna, której przedmiotem jest udostępnienie know-how umożliwiającego prowadzenie strony internetowej, za pośrednictwem której dostępne były interaktywne usługi audiowizualne, zawarta ze spółką mającą siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, na terytorium którego ma siedzibę spółka udzielająca tej licencji, stanowiła nadużycie prawa pozwalające wykorzystać to, że stawka podatku od wartości dodanej stosowana do tych usług była niższa w tym drugim państwie członkowskim – fakt, że zarządzający i jedyny akcjonariusz tejże spółki stworzył rzeczone know-how, że osoba ta wywierała wpływ lub sprawowała kontrolę nad rozwojem i nad wykorzystaniem tegoż know-how i świadczeniem usług, które były na nim oparte, fakt, że zarządzanie transakcjami finansowymi, zasobami ludzkimi i instrumentami technicznymi koniecznymi do świadczenia tychże usług zostało powierzone podwykonawcom, a także powody, które doprowadziły spółkę udzielającą licencji do udostępnienia odnośnego know-how spółce z siedzibą w tym drugim państwie członkowskim zamiast wykorzystania go przez nią samą, nie wydają się same w sobie rozstrzygające.

Do sądu odsyłającego należy dokonanie analizy ogółu okoliczności faktycznych występujących w postępowaniu głównym w celu rozstrzygnięcia, czy umowa ta stanowiła całkowicie sztuczną konstrukcję, ukrywającą fakt, że świadczenie odnośnych usług nie było dokonywane w rzeczywistości przez spółkę korzystającą z licencji, lecz de facto przez spółkę udzielającą licencji, i zbadanie w szczególności, czy ustanowienie siedziby działalności gospodarczej lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej spółki korzystającej z licencji nie miało w rzeczywistości miejsca lub czy spółka ta w celu prowadzenia odnośnej działalności gospodarczej nie posiadała

odpowiedniej struktury w zakresie pomieszczeń, zaplecza personalnego i technicznego, lub też czy rzeczona spółka nie prowadziła tej działalności gospodarczej w swoim własnym imieniu, na swój własny rachunek, na swoją własną odpowiedzialność i swoje własne ryzyko.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że w przypadku stwierdzenia praktyki stanowiącej nadużycie prowadzącej do uznania za miejsce świadczenia usług państwa członkowskiego innego niż to, w którym nastąpiłoby to w braku takiej praktyki stanowiącej nadużycie, fakt, że podatek od wartości dodanej został zapłacony w tym drugim państwie członkowskim zgodnie z obowiązującymi w nim przepisami, nie sprzeciwia się dokonaniu korekty tego podatku w państwie członkowskim, w którym usługi te były rzeczywiście świadczone.

*) Rozporządzenie Rady (UE) nr 904/2010 z dnia 7 października 2010 r. w sprawie współpracy administracyjnej oraz zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że organ podatkowy państwa członkowskiego badający wymagalność podatku od wartości dodanej z tytułu usług, które były już objęte tym podatkiem w innych państwach członkowskich, jest zobowiązany zwrócić się z wnioskiem o udzielenie informacji do organów podatkowych tych innych państw członkowskich, jeżeli wniosek taki jest przydatny czy wręcz niezbędny w celu ustalenia, czy podatek od wartości dodanej jest wymagalny w tym pierwszym państwie członkowskim.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się ono temu, aby do celów stosowania art. 4 ust. 3 TUE, art. 325 TFUE, art. 2, art. 250 ust. 1 i art. 273 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej organ podatkowy mógł, w celu ustalenia, że wystąpiła praktyka stanowiąca nadużycie w zakresie podatku od wartości dodanej, wykorzystać dowody uzyskane w ramach prowadzonego równolegle i niezakończonego postępowania karnego bez wiedzy podatnika poprzez na przykład przechwycenie przekazów telekomunikacyjnych oraz przejęcie korespondencji elektronicznej, pod warunkiem że uzyskanie tych dowodów w ramach rzeczonego postępowania karnego i wykorzystanie ich w ramach postępowania administracyjnego nie narusza praw zagwarantowanych prawem Unii.

W okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym, na mocy art. 7, 47 i art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, sąd krajowy przeprowadzający kontrolę zgodności z prawem decyzji dokonującej korekty podatku od wartości dodanej, opartej na takich dowodach, powinien zbadać, po pierwsze, czy przechwycenie przekazów telekomunikacyjnych oraz przejęcie korespondencji elektronicznej były środkami dochodzeniowymi przewidzianymi ustawą i były konieczne w ramach postępowania karnego oraz, po drugie, czy wykorzystanie przez rzeczony organ dowodów uzyskanych za pomocą tych środków było również dopuszczone ustawą i konieczne. Sąd ten powinien ponadto zbadać, czy zgodnie z ogólną zasadą poszanowania prawa do obrony podatnik miał w ramach postępowania administracyjnego możliwość uzyskania dostępu do tych dowodów i wyrażenia swego stanowiska w ich przedmiocie. Jeżeli sąd krajowy stwierdzi, że podatnik ten nie miał takiej możliwości lub że dowody te zostały uzyskane w ramach postępowania karnego, lub wykorzystane w ramach postępowania administracyjnego z naruszeniem art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, sąd ten powinien pominąć owe dowody i stwierdzić nieważność tej decyzji, jeżeli z tego względu staje się ona bezpodstawna. Dowody te muszą również zostać pominięte, jeżeli sąd ten nie jest uprawniony do dokonania kontroli, że zostały one uzyskane w ramach postępowania karnego zgodnie z prawem Unii, lub przynajmniej nie może uzyskać, w oparciu o kontrolę przeprowadzoną już przez sąd karny w ramach postępowania kontradyktoryjnego,

pewności, iż rzeczone dowody zostały uzyskane zgodnie z tym prawem.

Wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie C-388/14 Timac Agro Deutschland GmbH przeciwko Finanzamt Sankt Augustin.

Odesłanie prejudycjalne - Prawo podatkowe - Podatek dochodowy od osób prawnych - Swoboda przedsiębiorczości - Stałe przedsiębiorstwo nierezydenta - Zapobieganie podwójnemu opodatkowaniu poprzez zwolnienie dochodów stałego zakładu niebędącego rezydentem - Uwzględnienie strat poniesionych przez stałe przedsiębiorstwo - Doliczenie odliczonych uprzednio strat w przypadku zbycia zakładu niebędącego rezydentem - Ostateczne straty.

*) Artykuł 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on systemowi podatkowemu państwa członkowskiego, takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, na podstawie którego, w przypadku zbycia przez spółkę będącą rezydentem stałego zakładu położonego w innym państwie członkowskim na rzecz spółki niebędącej rezydentem należącej do tej samej grupy co pierwsza spółka uprzednio odliczone straty z tytułu zbytego stałego zakładu zostają doliczone do podlegającego opodatkowaniu dochodu spółki zbywającej, jeżeli na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zyski takiego stałego zakładu są zwolnione z podatku w państwie członkowskim, w którym spółka, której podlega ów stały zakład, ma siedzibę.

*) Artykuł 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on systemowi podatkowemu, takiemu jak system podatkowy będący przedmiotem postępowania głównego, który w przypadku zbycia przez spółkę będącą rezydentem stałego zakładu położonego w innym państwie członkowskim na rzecz spółki niebędącej rezydentem należącej do tej samej grupy co pierwsza spółka wyklucza możliwość uwzględnienia przez spółkę będącą rezydentem strat zbywanego zakładu w jej podstawie opodatkowania, jeżeli na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania wyłączna kompetencja do opodatkowania dochodów tego zakładu należy do państwa członkowskiego, w którym ów zakład jest położony.

Wyrok Trybunału z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawach połączonych C-250/14 i C-289/14 Air France-KLM (C-250/14) i Hop!-Brit Air SAS (C-289/14) przeciwko Ministère des Finances et des Comptes publics

Podatek od wartości dodanej - Zdarzenie powodujące powstanie obowiązku podatkowego i wymagalność - Transport lotniczy - Kupiony, lecz niewykorzystany bilet - Wykonywanie usług przewozu - Wystawienie biletu - Moment zapłaty podatku.

*) **Artykuł 2 pkt 1 i art. 10 ust. 2 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, zmienionej dyrektywą Rady 1999/59/WE z dnia 17 czerwca 1999 r., a następnie dyrektywą Rady 2001/115/WE z dnia 20 grudnia 2001 r., należy interpretować w ten sposób, że wystawienie biletów przez przewoźnika lotniczego jest opodatkowane podatkiem od wartości dodanej, jeżeli wystawione bilety nie zostały wykorzystane przez pasażerów, a ci ostatni nie mogą otrzymać za nie zwrotu.**

*) Artykuł 2 pkt 1 i art. 10 ust. 2 akapity pierwszy i drugi szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej dyrektywą 1999/59, a następnie dyrektywą 2001/115, należy interpretować w ten sposób, że podatek od wartości dodanej zapłacony w chwili zakupu biletu lotniczego przez pasażera, który tego biletu nie wykorzystał, staje się wymagalny w chwili

pobrania ceny biletu przez samego przewoźnika lotniczego, przez osobę trzecią działającą w jego imieniu i na jego rzecz lub przez osobę trzecią działającą we własnym imieniu, lecz na rzecz przewoźnika lotniczego.

*) Artykuł 2 pkt 1 i art. 10 ust. 2 szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej dyrektywą 1999/59, a następnie dyrektywą 2001/115, należy interpretować w ten sposób, że w wypadku gdy osoba trzecia sprzedaje bilety przewoźnika lotniczego na jego rzecz w ramach umowy franczyzy i z tytułu wystawionych biletów, które utraciły ważność, wypłaca mu zryczałtowaną kwotę obliczaną jako procent rocznego obrotu uzyskanego z odpowiednich połączeń lotniczych, to kwota ta stanowi kwotę podlegającą opodatkowaniu tytułem świadczenia wzajemnego za te bilety.

Cła

Wyrok Trybunału z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie C-183/15 TSI GmbH przeciwko Hauptzollamt Aachen

Odesłanie prejudycjalne - Wspólna taryfa celna - Klasyfikacja taryfowa - Nomenklatura scalona - Podpozycja 9027 10 10 - Aerodynamiczna aparatura do analizy wielkości cząstek UV - Ręczne liczniki cząstek.

*) Nomenklaturę scaloną zawartą w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, zmienionym rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1031/2008 z dnia 19 września 2008 r., należy interpretować w ten sposób, że aerodynamiczna aparatura do analizy wielkości cząstek UV i ręczne liczniki cząstek, takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, nie są objęte podpozycją 9027 10 10 tej nomenklatury.

Wyrok Trybunału z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie C-427/14 Valsts ieņēmumu dienests przeciwko "Veloserviss" SIA

Odesłanie prejudycjalne - Wspólnotowy kodeks celny - Kontrola zgłoszeń po zwolnieniu towarów - Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań - Ograniczenie w prawie krajowym ponownego zbadania wyników kontroli po zwolnieniu towarów - Możliwość - Decyzja w sprawie pierwszej kontroli po zwolnieniu towarów - Nieprawidłowe i niekompletne dane nieznane na dzień wydania decyzji.

*) Artykuł 78 ust. 3 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r., należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu takiemu jak to w postępowaniu głównym, które ogranicza możliwość powtórnego przeprowadzenia przez organy celne rewizji lub kontroli po zwolnieniu towarów i wyciągnięcia z nich konsekwencji w postaci ustalenia nowego długu celnego, o ile ograniczenie to odnosi się do okresu trzech lat od dnia powstania długu celnego, czego zweryfikowanie należy do sądu krajowego.

Rolnictwo

Wyrok Trybunału z dnia 23 grudnia 2015 r.w sprawie C-333/14 Scotch Whisky Association, spiritsEUROPE, Comité de la Communauté économique européenne des Industries et du Commerce des Vins, Vins aromatisés, Vins mousseux, Vins de liqueur et autres Produits de la Vigne (CEEV) przeciwko Lord Advocate,Advocate General for Scotland

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna organizacja rynków produktów rolnych – Rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 − Swobodny przepływ towarów – Artykuł 34 TFUE − Ograniczenia ilościowe – Środki o skutku równoważnym – Cena minimalna napojów alkoholowych obliczana na podstawie zawartości alkoholu w produkcie – Uzasadnienie – Artykuł 36 TFUE − Ochrona zdrowia i życia ludzi – Ocena sądu krajowego

*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się ono przepisom krajowym, takim jak te będące przedmiotem postępowania głównego, wprowadzającym obowiązek minimalnej ceny za jednostkę alkoholu dla sprzedaży detalicznej wina pod warunkiem, że przepisy te są właściwe w celu zagwarantowania celu ochrony zdrowia i życia ludzi i że – przy uwzględnieniu w szczególności celów wspólnej polityki rolnej, a także właściwego funkcjonowania wspólnej organizacji rynków rolnych – nie wykraczają poza to, co niezbędne dla osiągnięcia celu ochrony zdrowia i życia ludzi.

*) Artykuły 34 TFUE i 36 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one temu, aby państwo członkowskie, dla realizacji celu ochrony zdrowia i życia ludzi poprzez podniesienie ceny spożycia alkoholu, decydowało się na przepisy, takie jak te będące przedmiotem postępowania głównego, które wprowadzają obowiązek minimalnej ceny za jednostkę alkoholu dla sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych i pomijało środek, taki jak podwyższenie podatku akcyzowego, które może mieć charakter mniej ograniczający wymianę handlową i konkurencję wewnątrz Unii Europejskiej. Do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy taki przypadek występuje w świetle dokładnej analizy wszystkich istotnych okoliczności rozpatrywanej przez niego sprawy. Sama okoliczność, że ten ostatni środek może przynieść dodatkowe korzyści i służyć w większym stopniu realizacji celu walki z nadużywaniem alkoholu nie może stanowić uzasadnienia dla jego pominięcia.

*) Artykuł 36 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy przy okazji badania przepisów krajowych w świetle uzasadnienia związanego z ochroną zdrowia i życia ludzi w rozumieniu tego artykułu musi zbadać w sposób obiektywny, czy dowody dostarczone przez zainteresowane państwo członkowskie pozwalają w sposób racjonalny stwierdzić, że wybrane środki są odpowiednie dla realizacji wyznaczonych celów, a także możliwość ich osiągnięcia za pomocą środków w mniejszym zakresie ograniczających swobodny przepływ towarów i wspólną organizację rynków rolnych.

*) Artykuł 36 TFUE należy interpretować w ten sposób, że badanie proporcjonalności środka krajowego, takiego jak środek będący przedmiotem postępowania głównego jest ograniczone jedynie do informacji, dowodów lub innych materiałów, jakimi dysponował prawodawca krajowy w momencie przyjmowania takiego środka. W okolicznościach takich, jak te w postępowaniu głównym kontrolę zgodności tego środka z prawem Unii należy dokonać na podstawie informacji, dowodów lub innych materiałów, jakimi dysponuje sąd krajowy w momencie orzekania w okolicznościach przewidzianych w prawie krajowym tego sądu.

Wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie C-330/14 Gergely Szemerey przeciwko Miniszterelnökséget vezető miniszter

Odesłanie prejudycjalne - Wspólna polityka rolna - Środki wsparcia rozwoju obszarów wiejskich - Płatności rolnośrodowiskowe - Rozporządzenie (WE) nr 1122/2009 - Artykuły 23 i 58 - Rozporządzenie (WE) nr 1698/2005 - Rozporządzenie (WE) nr 1975/2006 - Pomoc ze względu na uprawę rzadkich gatunków roślin - Wniosek o płatność - Treść - Wymóg przedstawienia świadectwa - Sankcje w wypadku nieprzedstawienia świadectwa.

*) Artykuł 23 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 odnośnie do zasady wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli w ramach systemów wsparcia bezpośredniego przewidzianych w wymienionym rozporządzeniu oraz wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności w ramach systemu wsparcia ustanowionego dla sektora wina, w związku z rozporządzeniami Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 473/2009 z dnia 25 maja 2009 r. i Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 484/2009 z dnia 9 czerwca 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym uregulowania krajowe, które wprowadzają wymóg, by ubiegająca się o pomoc rolnośrodowiskową osoba przedstawiała agencji płatniczej w tym samym terminie, co swój wniosek o pomoc, dotyczące rzadkich gatunków roślin świadectwo, które daje tej osobie prawo do płatności tej pomocy, pod warunkiem, że uregulowania te pozwoliły zainteresowanym podmiotom na dostosowanie się w racjonalnych warunkach do wymogów tych uregulowań, co powinien zbadać sąd odsyłający.

*) Artykuł 58 akapit trzeci rozporządzenia nr 1122/2009 należy interpretować w ten sposób, że przewidziana w tym przepisie sankcja nie ma zastosowania do ubiegającej się o pomoc rolnośrodowiskową osoby, która nie załącza do swego wniosku dokumentu takiego jak będące przedmiotem postępowania głównego świadectwo, które daje jej prawo do płatności tej pomocy. Artykuł 23 ust. 1 akapit trzeci tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że takie zaniechanie prowadzi zasadniczo do niedopuszczalności wniosku o płatność pomocy rolnośrodowiskowej.

Polityka społeczna

Wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie C-407/14 María Auxiliadora Arjona Camacho przeciwko Securitas Seguridad España SA

Odesłanie prejudycjalne - Polityka społeczna - Dyrektywa 2006/54/WE - Równość traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy - Dyskryminujące zwolnienie - Artykuł 18 - Naprawienie rzeczywiście poniesionej szkody - Odstraszający charakter - Artykuł 25 - Sankcje - Odszkodowanie o charakterze sankcji.

*) Artykuł 18 dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy należy interpretować w ten sposób, że aby szkoda doznana z powodu dyskryminacji ze względu na płeć została rzeczywiście naprawiona w sposób odstraszający i proporcjonalny, przepis ten nakłada na państwa członkowskie, które wybrały formę pieniężną, obowiązek wprowadzenia do ich krajowego porządku prawnego, zgodnie z określonymi przez nie szczegółowymi zasadami, środków przewidujących zapłatę poszkodowanemu odszkodowania pokrywającego w pełni poniesioną szkodę.

Ochrona zwierząt

Wyrok Trybunału z dnia 3 grudnia 2015 r. w sprawie C-301/14 Pfotenhilfe-Ungarn e.V. przeciwko Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein

Odesłanie prejudycjalne - Rozporządzenie (WE) nr 1/2005 - Artykuł 1 ust. 5 - Ochrona zwierząt podczas transportu - Transport bezpańskich psów z jednego państwa członkowskiego do drugiego prowadzony przez stowarzyszenie ochrony zwierząt - Pojęcie "działalności gospodarczej" - Dyrektywa 90/425/EWG - Artykuł 12 - Pojęcie "pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy.

*) Pojęcie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono w szczególności transport bezpańskich psów z jednego państwa członkowskiego do drugiego prowadzony przez stowarzyszenie pożytku publicznego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione w tym celu przez to stowarzyszenie.

*) Pojęcie „pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy" w rozumieniu art. 12 dyrektywy Rady 90/425/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. dotyczącej kontroli weterynaryjnych i zootechnicznych mających zastosowanie w handlu wewnątrzwspólnotowym niektórymi żywymi zwierzętami i produktami w perspektywie wprowadzenia rynku wewnętrznego, zmienionej dyrektywą Rady 92/60/EWG z dnia 30 czerwca 1992 r., należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono między innymi stowarzyszenie pożytku publicznego, które transportuje bezpańskie psy z jednego państwa członkowskiego do drugiego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione w tym celu przez to stowarzyszenie.

Prawo telekomunikacyjne

Wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie C-517/13 Proximus SA przeciwko Province de Namur

Odesłanie prejudycjalne - Sieci i usługi łączności elektronicznej - Dyrektywa 97/13/WE - Artykuły 4 i 11 - Dyrektywa 2002/20/WE - Artykuł 6 - Wymogi związane z ogólnym zezwoleniem i prawami użytkowania radiowych częstotliwości i numerów oraz szczegółowe obowiązki - Artykuł 13 - Opłata za prawo

instalowania urządzeń - Zakres stosowania - Uregulowania prowincjonalne - Opłata od słupów lub urządzeń nadawczo-odbiorczych sieci telefonii ruchomej.

*) Artykuły 6 i 13 dyrektywy 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywy o zezwoleniach), należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by opłata, taka jak opłata sporna w postępowaniu głównym, została nałożona na osobę fizyczną lub prawną użytkującą słup lub urządzenie nadawczo-odbiorcze sieci telefonii ruchomej.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ, informacje, w tym teksty orzeczeń, zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Izby) z dnia 1 grudnia 2015 r. (skargi nr 48226/10 i 14027/11) Cengiz i Inni przeciwko Turcji

Art. 10 EKPC – wolność wyrażania opinii – wolność przekazywania idei – wolność przekazywania informacji – wolność otrzymywania idei i informacji – cenzura – blokada dostępu do kanału internetowego YouTube – blokada całej strony internetowej ze względu na fragment jej treści - naruszenie

Skarżący, zamieszkujący w różnych miastach Turcji, są wykładowcami akademickimi wykładającymi prawo. Sąd karny I instancji w Ankarze na podstawie ustawy o publikacjach internetowych i przeciwdziałaniu przestępstwom w sieci nakazał zablokowanie dostępu do kanału internetowego YouTube ze względu na to, że kanał zwierał filmy, które biorąc pod uwagę obowiązujące w Turcji prawo, obrażały pamięć Prezydenta Republiki Turcji Mustafy Kemala Atatürka. Skarżący, powołując się na swój status jako użytkowników w/w kanału oraz to, że powyższe ograniczenie ingeruje w ich wolność otrzymywania oraz przekazywania informacji i idei, złożyli wniosek o uchylenie orzeczenia i nakazu.
Zarzucili również, że zastosowany środek ma wpływ na ich działalność akademicką oraz że w interesie publicznym leży dostęp do kanału YouTube. Sąd utrzymał orzeczenie w mocy i odrzucił ich wniosek, wskazując że nakaz blokady zapadł zgodnie z prawem a skarżący nie maja legitymacji, by kwestionować przedmiotowe orzeczenia. Sąd zauważył ponadto, że wprawdzie sporne materiały nie są juz dostępne z Turcji, ale nie zostały usunięte z bazy strony internetowej i są dostępne w pozostałej części świata.

Następny nakaz blokady został wydany przez ten sam sąd w czerwcu 2010 r. Również i w tym przypadku Skarżący wnosili o uchylenie orzeczenia , ale zostało ono utrzymane w mocy. W konsekwencji kanał YouTube był zablokowany od 5 maja 2008 r. do 30 października 2010, kiedy nakaz został uchylony przez prokuraturę na wniosek spółki posiadającej prawa autorskie do spornych materiałów audiowizualnych.
Odpowiednio w lipcu i grudniu 2010 r. skarżący wnieśli skargi do ETPC. Skarżący, powołując się na art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi) zarzucili naruszenie ich prawa do otrzymywania i rozpowszechniania informacji i idei. Powołując się z kolei na art. 6 EKPC (prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy) wskazali, że nie dysponowali oni efektywnym środkiem zaskarżenia umożliwiającym im sądową kontrolę nakazu blokady.

EKPC zauważył, że nakaz blokady kanału internetowego wydany przez sąd w Ankarze 5 maja 2008 r. nie był skierowany wprost do Skarżących. Ich odwołania z tego powodu zostały oddalone przez sądy krajowe. Jako aktywni użytkownicy spornego kanału internetowego zarzucili oni, że nakaz blokady narusza ich wolność otrzymywania i rozpowszechniania informacji i idei.
ETPC rozważył na wstępie, czy skarżącym przysługuje status ofiary w rozumieniu EKPC, stwierdzając że skarżący aktywnie korzystali z kanału YouTube do celów zawodowych, w szczególności ściągali bądź korzystali z dostępu do materiałów audiowizualnych używanych w ich działalności akademickiej. Trybunał zauważył ponadto, że kanał YouTube był jedyna platforma internetową umożliwiającą przekaz informacji o szczególnym znaczeniu, w szczególności o tematyce politycznej i społecznej a przez to był ważnym źródłem komunikowania. Nakaz blokady uniemożliwił dostęp do informacji szczególnych, które nie były dostępne za pomocą innych środków. Ponadto, sporna platforma internetowa pozwoliła na pojawienie się dziennikarstwa obywatelskiego, które może rozpowszechniać informacje niedostępne w tradycyjnych mediach.

Trybunał w konsekwencji przyjął w rozpatrywanej sprawie, ze kanał YouTube był istotnym instrumentem, za pomocą którego skarżący mogli realizować swoje prawo do otrzymywania i rozpowszechniania informacji lub idei oraz że w sposób legitymowany (uprawniony) mogli zaskarżyć przedmiotowy nakaz nawet jeśli nie był on skierowany bezpośrednio do nich. ETPC zauważył także, że krajowy Sąd Konstytucyjny (już po wniesieniu skarg do ETPC) uznał, że skarżącym przysługuje status ofiary, w zakresie w jakim są oni aktywnymi użytkownikami kanału YouTube.

W opinii Trybunału, nakaz blokady wydany przez sąd krajowy można uznać za ingerencje władz publicznych w realizację praw gwarantowanych przez art. 10 EKPC.

Trybunał wskazał, że przedmiotowy nakaz blokady został wydany na podstawie art. 8 (1) tureckiej ustawy no. 5651, w przypadku której ETPC we wcześniejszym orzecznictwie w sprawie *Ahmet Yıldırım przeciwko Turcji* (skarga nr 3111/10) stwierdził, że ustawa ta nie zawiera podstawy do zablokowania dostępu do całości strony internetowej z powodu części jej treści. Na podstawie tego przepisu krajowego w sprawie możliwe było zablokowanie określonej publikacji, jeśli były powody by podejrzewać popełnienie przestępstwa a zatem sąd krajowy nie mógł wydac nakazu zablokowania dostępu do całej strony internetowej. ETPC stwierdził, że w rozpatrywanej sprawie ingerencja w prawa skarżących nie spełniła warunku zgodności z prawem przewidzianego w EKPC i nie gwarantowała wystarczającego stopnia ochrony.
W konsekwencji stwierdzenia naruszenia art. 10 EKPC, ETPC uznał za zbędny orzekanie o naruszeniu art. 6 EKPC.

Wyrok (Wielka Izba) z dnia 4 grudnia 2015 r. w sprawie Zakharov przeciwko Rosji (skarga nr 47143/06)

Art. 8 EKPC – prawo do poszanowania życia prywatnego i korespondencji – arbitralne i abuzywne śledzenie sieci telefonii komórkowej – tajne przechwytywanie połączeń telefonicznych przez służby specjalne – ustawodawstwo krajowe – efektywny środek odwoławczy (art. 13 EKPC) – naruszenie

Skarżący, obywatel rosyjski jest redaktorem naczelnym wydawnictwa i subskrybentem usług kilku operatorów sieci komórkowych. W grudniu 2003 r. skarżący wytoczył powództwo przeciwko trzem operatorom sieci komórkowych, Ministrowi Komunikacji, Departamentowi Federalnej Służby Bezpieczeństwa dla Petersburga i Obwodu Leningradzkiego, zarzucając ingerencje w jego prawo do prywatności (poufności) jego połączeń telefonicznych. Skarżący utrzymywał, że na podstawie prawa krajowego – ustawy o działaniach operacyjnych z 1995 r., kodeksu

postępowania karnego z 2001 r. oraz zarządzenia nr 70 Ministra Komunikacji, które wymaga od sieci telekomunikacyjnych zainstalowania sprzętu umożliwiającego agencjom władzy wykonawczej prowadzenie działań operacyjnych, operatorzy telefonii komórkowej zezwolili na nieograniczone przechwytywanie połączeń telefonicznych przez służby specjalne bez wcześniejszego nakazu sądowego. Do właściwego sądu wniósł o wydanie nakazu usunięcia sprzętu zainstalowanego na podstawie zarządzenia nr 70 i zapewnienia, że dostęp do połączeń będzie udzielany tylko osobom upoważnionym. Sądy krajowe oddaliły powództwo Skarżącego, w szczególności właściwy sąd okręgowy w orzeczeniu z 2006 r. wskazał, że Skarżący nie udowodnił, że jego połączenia telefoniczne były podsłuchiwane oraz że operatorzy telefonii komórkowej przekazywali informacje chronione osobom nieupoważnionym. Sąd stwierdził ponadto, że samo zainstalowanie sprzętu umożliwiającego przechwytywanie (podsłuchiwanie) połączeń nie narusza poufności (tajemnicy) komunikowania się.

Skarżący powołując się na art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i korespondencji), wskazał że ustawodawstwo krajowe umożliwia służbom specjalnym na przechwytywanie za pomocą środków technicznych połączeń telefonicznych każdej jednostki bez uprzedniego nakazu sądowego i zarzucił, że takie przepisy umożliwiają całościowe śledzenie komunikowania się. Odwołując się do art. 13 EKPC (prawo do efektywnego środka odwoławczego) wskazał, że nie dysponował efektywnym środkiem odwoławczym by na poziomie krajowym kwestionować relewantne przepisy prawne.

EKPC stwierdził w rozpatrywanej sprawie naruszenie art. 8 EKPC. Stwierdził, że Skarżący był legitymowany do wniesienia skargi na naruszenie EKPC, nawet w sytuacji gdy nie był on w stanie zarzucić, że był on przedmiotem zastosowania konkretnego środka podsłuchu. ETPC zdecydował o abstrakcyjnej analizie relewantnych przepisów krajowych (a nie przeprowadzanej ze względu na kwestię stosowania podsłuchu wobec Skarżącego jako ofiary naruszenia EKPC), ponieważ ustalił, że na poziomie krajowym brak jest efektywnego środka prawnego (odwoławczego), środki podsłuchu (przechwytywanie) połączeń mają charakter tajny i wszystkich użytkowników sieci telefonii komórkowej. Dalej ETPC ustalił, że Skarżący nie musiał nawet udowadniać, że istniało ryzyko podsłuchiwania jego połączeń telefonicznych. Biorąc pod uwagę, że ustawodawstwo krajowe nie przewiduje efektywnego środka odwoławczego dostępnego dla jednostki, która podejrzewa, że jest w sposób tajny podsłuchiwana , ETPC stwierdził, że samo obowiązywanie spornych przepisów krajowych stanowi samo w sobie ingerencję w prawa Skarżącego gwarantowane w art. 8 EKPC.

ETPC zauważył, że podsłuch komunikowania się realizuje usprawiedliwione cele – bezpieczeństwo narodowe i publiczne, zapobieganie przestępstwom, ochrona stanu gospodarki państwa. Jednakże, biorąc pod uwagę ryzyko, że system tajnego podsłuchu ustanowiony w celu ochrony bezpieczeństwa narodowego może osłabiać a nawet zniweczyć (zniszczyć) demokrację pod płaszczykiem jej obrony, ETPC musi być przekonany, że istnieją odpowiednie i efektywne gwarancje przeciwko naruszeniom.

Trybunał doszedł do wniosku, że ustawodawstwo krajowe dotyczące podsłuchu komunikowania się nie przewiduje adekwatnych i efektywnych gwarancji przeciwko arbitralności i ryzyku naruszeń, które są nieodłącznym elementem każdego sytemu tajnego przechwytywania (śledzenia), a ryzyko takie występowało w szczególności w takim systemie jak w Rosji, gdzie tajne służby oraz policja miały bezpośredni dostęp za pomocą środków technicznych do wszystkich połączeń sieci komórkowych.

W szczególności, Trybunał stwierdził braki (wady) w krajowym systemie prawnym w następujących aspektach: okoliczności, w jakich krajowe władze publiczne są upoważnione do uciekania się do stosowania środków tajnego podsłuchu; okresu

stosowania takich środków, w szczególności okoliczności w jakich takie środki powinny zostać zaprzestane; procedury upoważniające do zastosowania podsłuchu oraz przechowywania, jak i niszczenia zebranych w trakcie podsłuchu danych; nadzór nad podsłuchem. ETPC stwierdził ponadto, że efektywność środków prawnych (odwoławczych) dostępnych w celu zakwestionowania podsłuchu połączeń jest podważona przez fakt ich dostępności jedynie dla osób, które są w stanie dostarczyć dowody podsłuchiwania a uzyskanie takiego dowodu było niemożliwe ze względu na brak jakiegokolwiek systemu powiadamiania lub dostępu do informacji o podsłuchu.

Wyrok (Izby) z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie Matczyński przeciwko Polsce (skarga nr 32794/07).

Art. 1 Protokołu 1 do EKPC – prawo własności – ograniczenie prawa własności – zasada proporcjonalności – interes publiczny – ochrona przyrody – brak naruszenia

Skarżący w drugiej połowie lat 70-tych zakupił ziemie, zakwalifikowaną jako grunty rolne w Gawrych Rudzie. W 1976 roku utworzono Park Krajobrazowy Wigry. W 1988 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów utworzono Park Narodowy Wigry, do którego włączono działki Skarżącego. W ramach planu zagospodarowania przestrzennego przyjętego przez gminę w 1994 r. na działce Skarżącego nie można było wznosić budowli. Skarżący zachował prawo własności do ziemi oraz mógł nią rozporządzać. Podjął próbę uzyskania odszkodowania w związku ze zmianą planu zagospodarowania przestrzennego oraz wynikającym z niego zakazem budowy na jego działkach. W marcu 2003 r. burmistrz udzielił Skarżącemu informacji, że nowy plan zagospodarowania przestrzennego nie zmienił przeznaczenia jego działek, ponieważ zawsze były to grunty rolne, na których nie mógł on wznosić budowli. Skarżący podjął bezskuteczne starania uzyskania pozwolenia na budowę na swojej działce. W 2003 r. oraz 2006 r. sądy administracyjne (najpierw NSA a następnie WSA w Warszawie oraz w Białymstoku) stwierdziły, że pozwolenia na budowę na działkach sąsiadujących z działką Skarżącego dotyczyły rozbudowy już istniejących budowli, w przeciwieństwie do jego sytuacji, gdy wnosił on o pozwolenie na budowę nowej budowli na wcześniej nie zabudowanym terenie. W 2009 r. Skarżący zaproponował sprzedaż swojej ziemi Dyrektorowi Parku Narodowego, w zamian za pewne zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego. Dyrektor Parku w odpowiedzi wyraził zainteresowanie zakupem ziemi, jednocześnie informując, że nie jest możliwe wprowadzenie zmian do planu zagospodarowania przestrzennego.

W skardze do ETPC Skarżący zarzucił naruszenie art. 1 do Protokołu 1 do EKPC, wskazując że ograniczenia nałożone na sposób wykonywania przez niego jego prawa własności prowadzi do naruszenia jego prawa do niezakłóconego korzystania z jego mienia. W szczególności Skarżący wskazał, że zakaz zabudowy jego działek prowadzi do faktycznego wywłaszczenia, podnosząc przy tym, że właściciele sąsiednich działek mogli wznosić budowle na ich terenie.

ETPC podzielił argumentację strony rządowej, wskazując że została zachowana właściwa równowaga pomiędzy ochroną własności Skarżącego oraz wymogami interesu publicznego, w związku z czym Skarżący nie poniósł indywidualnego lub nadmiernego obciążenia. ETPC przeprowadził test proporcjonalności ograniczenia prawa własności Skarżącego do przedmiotowych działek, stwierdzając że wprawdzie ograniczenia wynikające z włączenia ich do Wigierskiego Parku Narodowego oraz z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego były ingerencją w prawo własności Skarżącego gwarantowane w art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC, ale legitymowanym celem ograniczeń w wykonywaniu tego prawa były w rozpatrywane sprawie względy interesu publicznego w postaci ochrony środowiska

realizowane poprzez tworzenie obszarów szczególnie chronionych. W konsekwencji, ETPC nie stwierdził naruszenia art.1 Protokołu 1 do EKPC.

Wyrok (Izby) z 15 grudnia 2015 r. w sprawie Fábián przeciwko Węgrom (skarga nr 78117/13)

Art. 1 Protokołu 1 do EKPC – prawo własności – świadczenie emerytalne – zatrudnienie w sektorze publicznym na emeryturze – zawieszenie wypłaty świadczenia emerytalnego – art. 14 EKPC – zakaz dyskryminacji – naruszenie

Skarżący, obywatel węgierski już na emeryturze podjął w 2012 r. zatrudnienie w charakterze pracownika administracji państwowej. Na podstawie krajowej ustawy o emeryturach z 1997 r. jego emerytura została jednak zawieszona od lipca 2013 r. na podstawie takiej, że nie może on pobierać świadczenia emerytalnego, będąc jednocześnie zatrudniony w sektorze publicznym. Skarżący wniósł odwołanie krajowego organu rentowo-emerytalnego, ale bez powodzenia.
Powołując się na art. 1 Protokołu Nr1 do EKPC (ochrona własności) oraz art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji), podniósł w skardze do ETPC, że zawieszenie świadczenia emerytalnego miało charakter nieusprawiedliwiony i dyskryminacyjny. Zarzucił on, że występuje dyskryminacja pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym oraz między różnymi pracownikami państwowymi (np. emeryci pracujący jako ministrowie w rządzie byli wyłączeni spod działania zasady zawieszania świadczeń emerytalnych w trakcie zatrudnienia) .

ETPC na wstępie przyjął argument rządu węgierskiego, że zawieszenie świadczenia emerytalnego Skarżącego miało na celu realizację legitymowanego celu w postaci ograniczenia wydatków budżetowych.
ETPC stwierdził jednak, że rząd węgierski nie podał żadnej przyczyny uzasadniającej stosowanie zawartej w ustawie z 1997 r. zasady zawieszania świadczenia emerytalnego w trakcie zatrudnienia określonych kategorii pracowników państwowych (obejmujących także Skarżącego) , przy jednoczesnym wyłączeniu spod jej stosowania emerytów pracujących w administracji rządowej w charakterze ministrów czy na innych wyższych stanowiskach, którzy mieli możliwość dalszego pobierania świadczenia emerytalnego oraz wynagrodzenia za pracę. ETPC nie dostrzegł żadnej przyczyny, która mogłaby usprawiedliwiać niewłączanie do zakresu stosowania omawianej zasady wszystkich pracowników państwowych.

ETPC, w zakresie dotyczącym różnicy w traktowaniu osób zatrudnionych w sektorze publicznym I sektorze prywatnym, stwierdził, że argument rządu węgierskiego, że państwowe nie powinny być wypłacane emerytom, którzy podejmują zatrudnienie a przez to nie potrzebują substytutu ich wynagrodzenia
– jest relewantny zarówno dla emerytów zatrudnionych w sektorze publicznym, jak i w sektorze prywatnym. Stąd wypłacanie świadczenia emerytalnego emerytom zatrudnionym na emeryturze w sektorze publicznym należy ocenić także jako zbędny wydatek budżetowy.
ETPC w konsekwencji uznał zróżnicowanie traktowania w zakresie możliwości pobierania świadczenia emerytalnego w trakcie trwania zatrudnienia z jednej strony emerytów zatrudnionych w sektorze publicznym i w sektorze prywatnym a z drugiej strony różnych kategorii pracowników państwowych za obiektywnie i racjonalnie nieuzasadnione. W związku z powyższym ETPC stwierdził naruszenie art. 14 EKPC w zw. z art. 1 Protokołu Nr 1 do EKPC, uznając za zbędne badanie naruszenia samego art. 1 Protokołu Nr 1 do EKPC.